

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena :</p> <p>Na celý rok 4.- koruny.</p> <p>Na pol roka... .. 2.- "</p> <p>Na štvrt' roka 1.- "</p> <p><i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor :</p> <p>Dr. ALEXANDER ERNSZT</p> <p>Zodpovedný redaktor :</p> <p>JÁN BARTOS, krajiný vyslanec</p> <p>Za vydavateľstvo zodpovedný :</p> <p>JÁN MOLNÁR, pápežský prílát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo :</p> <p>Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám</p> <p>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáknedávajú.</p>
--	--	---

Cesta pokoja.

Či sa na svete ešte môže najst' taký zlostný človek, ktorý by po tom netúžil, aby čím skorej zakončené bolo terajšie hrozné kynoženie ľudských životov?

Husté hory drevených krížov, obrovské bro-madné hroby, prepĺnené nemocnice, bezpočetní zmrzačení, válečné siroty, vdovy, každého citli-vého človeka ponorujú do hlbokých myšlienok. Svätý otec rímský Pápež od vypuknutia vojny napomína národy a mocnárov, že vojna do úplnej záhuby uvaľuje celé človečenstvo a v rummy obracia diela vzdelanosti zašlých časov. Zhrozujeme sa nielen nad potokami krvi a ro-niacich sa síz; nielen nad tým rozčuľujú sa naše srdcia a sústrasť citia s ľudstvom, že vi-díme nesmierny počet docela ožobráčených, oslepnutých, onemených, na suchoty trpiacich hrdinov, že čujeme do neba volajúce žalostivé ponosy hladujúcich vdov a sirôt, že vlastne už neznesiteľné je ďalšie napínanie síl našich hrdi-nov na frontoch, lež zvlášte nad tým sa zhro-zujeme, bo v tomto svetovom požiari spustošené *spatrujeme veľké sily mravné.*

Zhorené dediny a mestá znovu postavíme, zákopy na rozrytých roliach vyrovnáme, spu-stošenú surovú hmotu časom len dajako nahra-díme, čo bude ale s tými mravnými škodami, aké svetová vojna v duši ľudu zapríčinila?

Rodinné sväzky slabnú. Mravy surovejú. Smilný život pustoší krv a duše. Lakomstvo po veľkom osohu nikdy nebolo viacej vyvinuté. Revolucionárne horúčavy zožierajú duše náro-

dov. Jestli to ešte za jeden rok tak pôjde, po-klátia sa tie prastaré stĺpy, na ktorých posial bezpečne spočívaly štáty.

Kráľovia a vlády, politické strany a vodcovia ľudu majú tú prísnu povinnosť, aby sa snažili bezodkladne zakončiť terajšie hrozné prelievanie krvi. Náš kráľ, naša vláda, naša kresťanská lu-dová strana, vodcovia katolíckeho ľudu, všetko na to vynakladajú, aby už raz prestalo to hrozné pustošenie životov. *Dokázané je, že násilenstvo a zbraň nevládky vyrovnat' medzi štátmi a náro-dami zúriacu nesvornosť.*

Velitelia armády a naši hrdinskí vojaci od hraníc našej vlasti zahnali nepriateľa a zachrá-nili nás od otrockého jarma cudzincov. Vše-obecnej pochvaly a povďačnosti hodní sú naši zmužilí bojovníci, že ich bezprikladným hrdin-stvom opravde oratovali našu vlasť.

Kým ale ešte trvá táto krvavá vojna, kaž-dého hrdinu a každého občana svätou povin-nosťou je, pevne a verne vydržať na svojom mieste. *Povolani smerodajní politici ale majú tú úlohu, aby zodpovedných faktorov nútily ku za-končeniu vojny.*

Ako by bolo možno pokoj utvoriť?

Keby vláda každého štátu zriekla sa toho, že násilenstvom podmániť si chce čiastky kra-jiny druhého a keby každý národ zahnal tie vlády, ktoré svetovú vojnu začaly alebo ju za-končiť nechcú.

Náš kráľ a naša vláda sa už viac ráz osvedčili, že nejdú podmaňovať čiastky iných krajín. *Nemeckého kancelára, ktorý sa v tomto smysle zdráhal osvedčiť, ku zaďakovaniu prinútily*

nemecké parlamentárne stránky, nemecký cisár takého muža vymenoval za hlavného ministra, ktorý je vôbec známy ako osvedčený priateľ pokoja. Odstúpenie Tiszu, vzdanie sa úradu nemeckého ríšskeho kancelára Bethmann-Hollwega zaiste prispeje ku uzavretiu pokoja. Odkedy známo je po svete, že v Nemecku, Rakúsku a aj u nás záležitosti vyvinujú sa v ľudovom (demokratickom) smere, aj z nepriateľského cudzozemska dochádzajú také chýry, z ktorých voľno na to uzatvárajú, že uzavretie pokoja snáď len predsa možné bude cestou vyrovnania.

Kráľovia, vlády, národy, vnuknutím zdravého rozumu, musia nahliadnuť, že ďalšie pokračovanie vo vojne na nevýslovnú škodu je celému človečenstvu. Akonáhle toto povedomie prenikne každého, stane sa všeobecným, nastúpime tú cestu, ktorú svetu vyznačil Pápež Benedikt XV. a o ktorej so všetkým právom môžeme povedať, že je opravde cestou pokoja.

Udeľ Bože hojného požehnanja všetkým, čo v tejto krvavej potope sveta pracujú na stálom pokoji pokolenia ľudského.

Vesprémsky nový biskup o Katolíckej Ľudovej Jednote.

Dr. Ferdinand Rott, ostrihomský pralát-kanonik, rektor ústredného semenišťa budapeštianskeho, jeho veľičenstvom kráľom milostive vymenovaný je za biskupa vesprémskeho. Z tejto príležitosti dr. Mikuláš Zboray, krajinský vyslanec, podpredseda Katolíckej Ľud. Jednoty, v mene tejto najmohtnejšej organizácie katolíckej Uhorska blahoželanie vyslovil novému pánu biskupovi, na ktoré on odpovedal nasledovne:

Velkomožný Pán Podpredseda, Krajinský Vyslanec!

Za vreľé a uprimné blahoželania, z príležitosti milostivého vymenovania môjho za biskupa vesprémskeho, Vaša Velkomožnosť a Katolícka Ľudová Jednota ráčte prijať výraz najvdámejšieho poďakovania. Opravde dojímavá je dôvera, ktorá ku mne žiari z Vašeho prípisu.

Ráčte byť o tom presvedčení, že ako posiaľ, tak aj v novom kruhu môjho účinkovania, Katolíckej Ľudovej Jednoty budem pravým priateľom a spolupracovníkom. Ľudová Jednota tolko znamená, ako spolu žiť, smýšľať, bojovať a pracovať s ľudom a toto je hlavnou úlohou biskupov a duchovných Cirkvi, ako aj všetkých tých, čo kresťanské smýšľanie, základy, kultúrne záujmy štátu a verejného života vysoko si vážia a snažia sa udržať.

V dejepise aj veľmi stretáme sa s národami, s nespokojným, dedinským ľudom, ktorý dľa mena pridrža sa prastarej, zdedenej viery svojej, opravde živú vieru ale už utratil. Oproti tomu vidíme národy, ktorým pevná

sriadenosť a katolíckych kruhov pečlivá starosť oratovala vieru. Hlboko som o tom presvedčený a preto tomu aj výrazu dávam, že *duchoventvo, katolícka inteligencia a katolícke smýšľanie, len tolko moci zabezpečia si nad ľudom. nakoľko s ním a preň žijú, s ním obcujú, o jeho záležitosti sa zaujímajú, len tolko, nie viacej a nie menej.* Toto povedomie teda nech povzbudzuje nás ku šľachetnému sjednoteniu sa s ľudom a ku blahonosnému s ním spoluúčinkovaniu.

V tejto šľachetnej, blahonosnej a spolu aj Bohu milej práci, ktorej najväčší osov pripadne verejnosti našej vlasti, popredné miesto zaujíma a vzhladať môže na početné úspechy Katolícka Ľudová Jednota. Daj Bože, aby svoje účinkovanie i naďalej vyvíjala s doterajšou oduševnenosťou, v čulom spojení strvávala s ľudom Uhorska, duševnými, mravnými a hmotnými jeho potrebami.

Ostávam s náležitou úctou

v Budapešti, 11. júla 1917.

Váš verne oddaný

Dr. Ferdinand Rott,

najmilostivejšie vymenovaný biskup
vesprémsky.

Kresťanskej Ľud. strany noví vonkajší členovia.

V posledne vydržiavanej porade kresťanskej Ľudovej strany snemovej, za vonkajších členov prijati boli nasledovní: Henrik harastský *Jellinek* (Budapešť); dr. Jozef *Trikal*, professor university (Budapešť); dr. Mikuláš *Beszkid*, správca biskupskej kancelárie (Eperjes); dr. Eugen *Lelley*, pravotár (Nyitra); Michal zomborský *Rónay*, statkár (Temesságh); Ľud. *Boróczy* ml., osnovník zahraničného ministerstva (Budapešť); Eduard *Kodelko*, farár (Tolcsva) a dr. Ján *Novák*, redaktor (Budapešť).

Udalosti svetovej vojny.

Z ruského bojišta. Offensíva Rusov sa celkom zmarila. Rakúsko uhorské čaty podporované nemeckými čatami v minulom týždni pri Zložove prerazily ruský front, zaujaly Augustowku, Jeziernicu, Mesterovicu a pri Brzezanoch 1. júla utratené posície. Zložov—Tarnopol čiaru prekročily v šírke 40 kilometrov. Rusi cúvajú vo veľkom neporiadku, všetky obce, ktoré opúšťajú, podpaľujú a rabujú.

Na talianskom bojišti neprihodilo sa nič významného.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Na fronte Artois, na viac miestach kanála La Bassée po južný breh Scarpe delostrelecká činnosť bola živá. Od St. Quentina na juhozápad hessenské čaty po silnej účinlivej palbe útokom dobyli jednu francúzsku výšinovú posíciu v šírke 1. kilometra. Nepriateľ nechal v rukách Nemcov väčší počet zajatých a viac strojových pušiek a svoje ztráty zvýšil svojimi protiútokmi,

ktoré sa večer a ráno pred zaujatými posíciami bezvýsledne rozpadly.

Zprísnený boj podmorskými loďami.

Rotterdam, 20. júla. Istá poisťujúca spoločnosť uverejňuje soznam, dľa ktorého od 15. júla podmorské lode ústredných mocností potopily 190-parných a plachtových a 29 rybárskych lodí nepriateľských a neutrálnych štátov.

Zmena na nemeckom kancelárskom stolci.

Odobierka Bethmann-Hollwega.

Sdelili sme v predošlom čísle, že kancelár nemeckej ríše Bethmann-Holweg vzdal sa úradu a na jeho miesto vymenovaný je doterajší štátny sekretár dr. Michaelis. Nemecký cisár Vilhelm v pondelok, 16. júla predpoludním odstupujúceho ríšskeho kancelára Bethmann-Hollwega prijal na výsluchu, na ktorom sa odobral od neho. Potom Bethmann-Holwega cisárovná prijala na výsluchu.

Vyjednávanie nového kancelára.

Nový ríšsky kancelár dr. Michaelis 16. júla vyjednával s pravými stranami a s národnými liberálmi. Na týchto poradách bol prítomný aj Hindenburg a Ludendorff. Nový kancelár bez zdržanlivosti hovoril o každom predmete. Oznámil, že vo štvrtok, 19. júla, po zahájení ríšskeho snemu bude sa hlásiť k slovu. Je pravdepodobné, že označí svoj náhľad o vnútornom a zahraničnom položení.

Porada strán a vojenského vodcovstva.

Marsall Hindenburg a generál pechoty Ludendorff a zastupitelia rozličných strán ríšskeho snemu v palote generálneho štábu mali poradu. V pondelok, 16. júla na návrh ríšskeho kancelára odbývala sa novšia porada, na ktorej boli prítomní vyslanci centra, pokrokárskej ľudovej strany a sociáldemokratov. Porada bola u štátneho sekretára ministerstva vnútra Helffericha. V utorok, 17. júla bola porada so zastupiteľmi ostatných strán.

Porady kancelára o cieľoch vojny.

Berlinský «Achtuhrblatt» písal: Z príležitosti porád strán a kancelára strany ríšskeho snemu pred kancelárom rozvinuly svoju mienku a požiadavky. Vyjednávanie pohľovalo sa v prvom rade na uzavretie väčšiny. Sociáldemokrati a pokrokári aj tentokrát zostali pri tom svojom náhlade, že ríšsky snem musí vyriešiť, že chce pokoj bez odškodného a annexe. Mienka centra nie je ešte natoľko jasná. Národní liberáli stanovisko, ktoré ríšsky snem 4. augusta r. 1914. bol zaujal, síce neodmietajú, ale vyhlásenie, že Nemecko vojnu nechce preťahovať cieľom podmaňovania, považujú za mylnú vec, bo to nepriatelia ústredných mocností budú považovať

za slabosť. Konservatívi tvrdia, že ani nepriatelia sa nezriekli annexe, preto aj ríšsky snem len vtedy bude môcť prejavíť svoju vôľu, keď sa už aj antant zriekol túžby po podmaňovaní.

«Berliner Tageblatt» písal, že členovia ľavej strany z porady, ktorú mali s novým ríšskym kancelárom, vzdialili sa s dojmom, že dr. Michaelis za presvedčujúce považuje príčiny, ktoré vyvolaly uzavretie väčšiny o pokoji a náklonný je prijať resolúciu v záležitosti pokoja. Toto bolo v sobotu, 14. júla. Teraz, tak sa zdá, že kancelár chce sa postaviť na iné stanovisko. Náklonný je síce v svojej reči učiniť osvedčenia, ktorých smysel asi zodpovedá resolúcii, to ale dosiaľ nevyhlásil, že prijme uzavretie väčšiny ríšskeho snemu. Keby kancelár resolúciu odmietol, tak by už na prvom zasadnutí našiel voči sebe silnú väčšinu. Centrum, pokrokárska ľudová strana a sociáldemokrati sú odhodlaní, že sotrvajú pri svojej resolúcii.

Ríšsky snem pravdepodobne asi 230 hlasmi prijme resolúciu. Za resolúciu budú hlasovať sociáldemokrati, liberáli, centrum s malými výnimkami, väčšina nemeckej frakcie, Elsi, mnoho národných liberálov a niekoľko ku iným stranám patriacich vyslancov.

Francúzi a zmena na kancelárskom stolci.

Rotterdam, 18. júla. V Paríži panuje náhľad, že neslobodno úfať, že by kríza v Nemecku náhle urobila koniec vojne. Nemyslia, že by nemecký kancelár v tomto okamihu pristal na vrátenie Elsas Lotharingie. Kríza v Nemecku štáty antantu bude len povzbudzovať, aby ešte väčšmi napály svoju vojenskú silu a vyčakali, kým aj Amerika úplne vyvinie svoju vojenskú silu.

Ríšsky kancelár dohodnul sa s väčšinou.

Berlin, 19. júla. «National Zeitung» písal: Tak sa zdá, že konflikt, ktorý hrozil vzkrásnuť ohľadom osvedčenia väčšiny ríšskeho snemu o válečných cieľoch medzi ríšskym kancelárom a sociáldemokratmi, je vyhladený. Kancelárovi podarilo sa najst' spôsob vyrovnania. Dr. Michaelis večera pred väčšinou tvoriacimi stranami učiniť osvedčenie, s ktorým sa strany pravdepodobne uspokojia. Vyslanci väčšiny prejavili ochotu, že na zasadnutí ríšskeho snemu po reči ríšskeho kancelára zrieknu sa dlhšej debatty a učinia len krátke osvedčenia.

Hindenburg o vytrvalosti.

V Berlíne len teraz sa stalo známym, že marsall Hindenburg ľudu, ktorý mu pred palotou generálneho štábu privolával na slávu, odvetil nasledovne:

Musíme vytrvať, bo ináč nás naši nepriatelia zničia. Varujme sa ľuď, ktorí všetko vidia v tmavom svetle. Nedovoľte, aby títo prišli k moci, bo škoda, ktorú by vlasti zapríčinili, bola by nesmierna.

Telegrammy Michaelisa a Czernina.

Nový nemecký ríšsky kancelár dr. Michaelis spoločnému zahraničnému ministrovi grófovi Czerninovi

poslal pozdravný telegramm, v ktorom prízvukuje, že v tom okamihu, keď zaujal svoje nové postavenie, považuje za potrebné, pozdraviť zastupiteľa zahraničných záležitostí monarchie. Už blízko cez štyri desaťročia smerodajnou zásadou každého nemeckého ríšskeho kancellára bolo, aby nemecká ríša s monarchiou žila v najužšej a najvernejšej spojeneckej spoločnosti. Aby toto cenné dedičstvo zachránil, nový ríšsky kancellár považuje si za svoju najhlavnejšiu povinnosť. Ríšsky kancellár prosí bezpodmienečné podporovanie spoločného zahraničného ministra a vyhlasuje, že Rakúsko-Uhorsko a Nemecko dľa jeho nepoklátiteľnej viery víťazne vyjdu z tohto ťažkého zápasu a svojim národom zabezpečia šťastnú a peknú budúcnosť.

Spoločný zahraničný minister gróf Czernin na pozdrav odpovedal telegrammom, v ktorom vyslovuje hlbokú vďaku za pozdrav a prízvukuje, že v úprimnom a dôvernom spoluúčinkovaní s vodcami nemeckej politiky a v nezlomnom pridržiavaní sa od dávna osvedčeného spolku vidí najsilnejšiu záruku blaženej budúcnosti hrdinských národov nemeckej ríše a monarchie. Cieľom zabezpečenia našej existencie, obránenia našich najsvätejších práv stojíme v najmocnejšom zápase všetkých časov a dôverujeme v Boha, že vernou vytrvalosťou dosiahneme cieľ, po ktorom túžime. Hotové k čestnému pokoji, ináč ale odhodlané k boju do nekonečna Nemecko a Rakúsko-Uhorsko spoločne vydobijú podmienky nemýlenej pokojnej budúcnosti.

Nemecká kríza rozriešená.

Reč nového kancellára.

Dr. Georg Michaelis, nový kancellár nemecký, v zasadnutí ríšskeho snemu 18. júla vydržiavanom povedal reč, z ktorej podávame nasledovný stručný výťah:

Reč svoju začal, že ťažký úrad kancellársky nastupuje s pevnou vierou v Boha složenou a s úplnou dôverou v silu nemeckého národa. O svojom predchodcovi povedal, že ho často nešetrne, ba s nenávisťou posudzovali, keď ale otvorená bude kniha vojny, vtedy sa svet dozvie, čo znamenalo kancellárstvo Bethmann-Hollwega.

Rusko jeho veľkými prípravami a tajnou mobilisáciou Nemecko prinútilo ku vojne. Anglicko vedelo, ku čomu sa Rusko chystá, predsa ho nenapomenulo. Mobilisovanie celej ruskej armády ku tomu prinútilo Nemecko, aby sa chytilo zbrane. Inej volby sme nemali.

O boji s podmorskými loďami poukázal na obrovské úspechy, aké nimi posiaľ dosiahlo Nemecko, ktoré chytilo sa tejto zbrane až vtedy, keď jeho snahy o čestný pokoj ostaly bezvýsledné.

Vrelými slovami poslal pozdravenie hrdinským čatám spojencov a Nemecka, bojujúcim na suchej zemi, v povetří, na mori a pod morom. Nemecko im je viazané večnou povďačnosťou.

Rozpoloženie na bojištiach predstavil, ako v každom ohlade, prajné. Offensíva Angličanov a Francúzov úplne

zmarila sa na hrdinstve nemeckých čiat. Pri najnovšej ruskej offensíve Rusi mali za cieľ vydobíť olejové pramene medzi Lembergom a Zločovom, aby oslabili boj podmorskými loďami. Pred hodinou ale prišiel telegramm od Hindenburga, že rak.-uh. čaty podporované nemeckými čatami, pod osobným vedením bav. kniež. Leopolda, prelomily ruské posície pri Zločove. Dvanásť offensíva Talianom nedoniesla ich túžený cieľ: Triest. Grécko pod tlakom antantu začalo proti nám vojnu, front s Bulharmi pevne držíme. Na Kaukaze a v Palestíne boj pre počasie stíchol. Čo sa týka zamiešania sa Ameriky, vyrátali sme, koľko lodí potrebuje Amerika k prevezeniu jednej svojej armády do Európy a koľko ku prevezeniu živnosti. Uvážiac dosavadné zdary, ovládneme aj nového nepriateľa. Toto je našim pevným presvedčením a našou dôverou.

Prejdúc na otázku pokoja, nový kancellár vyhlásil, že Nemecko nechcelo vojnu, aby podmaňovalo a preto keď môže prísť ku čestnému pokoji, vo vojne nechce pokračovať len preto, aby násilným spôsobom podmaňovalo. Pokoj ešte raz neponúkame. Keď sa naši nepriatelia zrieknu svojich podmaňovacích úmyslov, celý nemecký národ, armáda s vodcami, ktorí s týmto osvedčením súhlasia, je jednotný v tom, že sa pýta nepriateľa, čo nám chce povedať, bo my statočne hotoví ku pokoji, chceme začať vyjednávania.

Zatým zmienil sa kancellár o poriadkoch poľažne stravovania nemeckého obyvateľstva, verejnej správy, parlamentu a svoju reč zaključil nasledovne:

Pánovia moji! Chodíme na búrlivom mori a na nebezpečných vodách, náš cieľ ale skvie sa pred našimi očami. Po čom túžime, to je nové, utešené Nemecko, ktoré silou svojich zbraní nechce terrorisovať svet, ako si to naši nepriatelia myslia, lež mravne čisté, bohabojné, verné, pokojné, mocné Nemecko, ktoré všetci milujeme; za toto Nemecko chceme bojovať a trpeť, za toto Nemecko chcú naši bratia vonku krvácať a zomreť a toto Nemecko chceme vybojovať vzdorujúc všetkým našim nepriateľom. (Všestranný hlučný súhlas.)

Po rečiach vodcov strán, ríšsky snem 214 hlasmi proti 116 hlasom, teda väčšinou 98 hlasov, prijal spoločnú resolúciu centra, sociáldemokratov a pokrokovskej ľudovej strany. S tým pravdepodobne rozriešená je nemecká kríza.

Georgi o českých plukoch.

Bývalý minister rakúskeho landwehru generáloberst barón Georgi zmienil sa nedávno v rajchsráte o chovaní sa Čechov na bojišti. Osvedčenie Georgiho vzbudilo vtedy veľkú sensáciu, bárs z osvedčenia len veľmi málo prišlo do verejnosti. Najnovšie uverejnily časopisy Georgiho osvedčenie v plnom znení. Georgi vyslovil sa, že na počiatku vojny pozoroval bolo v Česku veľmi malé oduševnenie, kdežto iné národnosti s veľkým oduševnením tiahly pod zástavy. Členovia spolkov Sokola začali veľkú agitáciu, aby Česi počas vojny Rusku pria-

teľskú politiku sledovali. Ako sa to dokázalo, istý Hladuvka vyzýval Sokolistov, aby zostali verní ku ich prísaha. Následok týchto agitácií čoskoro bolo pocítiť na fronte, ale aj v Česku vôbec, kde sa mnohokrát udalo, že českí vojaci odopreli poslušnosť. Českí vojaci vo veľkom počte prešli ku nepriateľovi. Zrada 28. (pražského) a 36. (mladoholeslavského) českého pluku je všeobecne známa. Pluk č. 28. počítaval 2000 mužov, po jednej bitke hlásilo sa len 150 mužov, tri bataillon sa poddaly a bez každého odporu daly sa odvieť. Istý Pazovský písal z ruského zajatia, že 30—40 tisíc zajatých Čechov uchádzalo sa o ruské občianstvo. Strážmajster Lahečka sám sa ponúkol do špionskej služby, naše telefoničné dróty spojil

legii zástavu ozdobenú českým levom. Legia zúčastnila sa vo viac bitkách; z legionárov 80 padlo, 40 stali sa invalidmi a 84 dostalo vyznačenia. Teraz počítuje česká legia 126 mužov a má i lietacie stroje.

Najväčším, najnebezpečnejším agitátorom vo Francúzsku je istý dr. Eduard Beneš, ktorý bol predtým profesorom na pražskej universite, teraz je sekretárom českej národnej jednoty vo Francúzsku. Reči, ktorými tento agitátor oduševňoval českých legionárov ku boju, prekypovaly bezhraničnou nenávisťou oproti Nemecku, Viedni a Uhorsku.

Aj v Rusku, v Kijeve utvorili tam žijúci Česi takzvanú «Českú družinu», ktorá bojovala proti monarchii

Trén za frontom v Karpátoch.

s ruskými telefoničnými drótami a neskôr jednu čiastku 28. pluku previedol ku Rusom.

Český pluk č. 36. choval sa zpočiatku vojny dobre. Ale už 6. mája r. 1915. jedon bataillon sa poddal. 26. a 27. mája nepriateľ prelomil pri Sieňave bez väčších ťažkostí front, ktorý tento pluk mal držať, bárs posície byly veľmi silne opevnené. Asi 2000 zajatých Čechov v dobrej nálade tiahlo do zajatia vedení šiestimi ruskými vojakmi. Ako známo, oba spomenuté pluky byly vytreté z menoslova plukov armády.

Vo Francúzsku utvorili tam žijúci Česi osobitú legiu, ktorá bojuje na francúzskom fronte. Zpomedzi 190 českých Sokolistov 35 dostalo francúzske, 15 ale ruské vyznačenia. Do českej legie vstúpilo 600 Čechov. Túto legiu utvorili v meste Bayone a mešťanosta daroval

na ruskom fronte. Českú družinu utvorili Alojz Tuček a obchodník Zdenko Reimann. Družina počítavala 1000 mužov, keď 28. septembra r. 1914. v petrohradskom Žofinskom chráme posviacali jej zástavu, na ktorej vyšitý bol český címer a česká koruna. Veliteľom družiny je plukovník Sezontovič a dôstojníci sú bývalí rakúski rezervní dôstojníci rodom Česi. Časopis «Čechoslovák» zaviedol sbierku na ciele družiny, najviac obetovali na tieto ciele Česi, ktorí padli do ruského zajatia. Zpomedzi Čechov žijúcich v Rusku na počiatku vojny len traja sa vrátili do starej ich vlasti, ostatní vstúpili do družiny, aby proti nám bojovali. V januári r. 1916. pozostávala družina zo štyroch stotín a jako je to známo z jedného osvedčenia, ktoré v ruskej dume odznelo, tento český pluk počítavol 1500 mužov. Družina vysielala patrole,

ktorých hlavným cieľom bolo väbiť českých vojakov, aby sa poddali. Viac Čechov, ktorí padli do ruského zajatia, vrátilo sa do Česka a na Moravu, kde poburovali obyvateľstvo proti štátu. Jedon z týchto, istý Emil Posker, ktorého polícia zatkla, doniesol údajne aj odkazy pre Klofáča a Kramara.

V marci r. 1915. český vojenský výbor v Moskve uzavrel, že utvorí český pluk z českých zajatcov. Dľa osvedčenia zajatých Rusov v meste Omsku na prvé vyzvanie 800 zajatých Čechov vstúpilo do ruskej služby. Na Veľkú noc r. 1916. uzavreli v Kijeve postaviť československú brigádu, pozostávajúcu zo siedmich bataillonov. Jedna časť týchto Čechov hneď prestúpila na pravoslávnu vieru, neskôr tento príklad nasledovalo 14 dôstojníkov a 1300 mužov, konečne celá brigáda, počítajúca 6000—7000 mužov, prestúpila na pravoslávie. Organizáciou brigády poverený bol ruský generál Červinka, rodom Čech. A časopis «Čechoslovák» už 3. decembra r. 1916. s pochvalou píše o hrdinských skutkoch brigády.

Veľmi smutné je, že Česi v ruskom zajatí veľmi nemilosrdne zachádzajú s ostatnými zajatcami. Zvlášte tuhi rusofili boli členovia Telocvičnej Jednoty Sokol. Tito sú všetci zaťatými nepriateľmi Rakúsko-Uhorska a Nemecka. Zvlášte ťažko previnili sa českí mladí rezervní dôstojníci, ktorí v nepočetných pádoch sú zodpovední za zajatie celých plukov. V rade týchto sú kompromittovaní aj aktívni, ba i stábní českí dôstojníci.

Vlastizravní českí zajatci, ktorí preskočili k Rusom, nie všetci vstúpili do družiny. Početní vlastizradcovia vstúpili do srbskej dobrovoľnej legie, ktorá v Dobruďži bojovala proti nám. Generál Živkovič, keď prevzal velenie nad česko-slovenskou brigádou, v dennom rozkaze sdělil, že v srbskej legii bojuje proti Austrii vyše 4000 Čechov, ktorí boli padli do ruského zajatia.

Novšie zmätky v Rusku.

Ozbrojené čaty proti dočasnej vláde.

Rotterdam, 18. júla. Londýnsky časopis «Daily News» z Petrohradu prináša sensačný chýr, že zástupy ruského ľudu zaujímajú stanovisko proti dočasnej vláde. Početné čaty ozbrojené tiahly po meste, celé pluky pod červenými zástavami, na ktorých bol nápis: «Preč s dočasnou vládou! Každé právo prislúcha rade robotníkov a vojakov!» Dľa časopisu túto novú revolúciu možno privlastňovať vynútenej ruskej ofenzíve.

Revolúcia vojakov v Petrohrade.

Londýnska Reut. kancelária oznamuje z Petrohradu s dátumom 17. júla:

Včera večer tu bola veľká demonstrácia vojska. Vojakmi, matrózmi a ozbrojenými občanmi nabité automobile za hodiny lietaly po meste. Na Nevskom Prospekte strielali. Viac ľudí zomrelo. Dľa chýru vzburu vyvolal prvý pluk so strojovými puškami. Medzi vzbúrencami boli aj jednotlivé oddelenia granátnických plu-

kov. Vojaci obsadili tlačiareň «Novoje Vremja» a vynútili uverejnenie vyzvania, ktoré žiada zbuktatovanie dočasnej vlády. Časopis robotníkov a vojakov odsudzuje pohyb, ktorý ohrozuje revolúciu. «Novoja Vremja» oznamuje, že jedon gardový pluk rozpustili, bo váhal zúčastniť sa vojny.

Vyzvanie rady robotníkov a vojakov.

Petrohradská telegrafická kancelária oznamuje, že výkonný výbor rady robotníkov a vojakov na všetkých petrohradských vojakov a robotníkov upravil vyzvanie, v ktorom hovorí, že rozpustenie plukov, ktoré hriешným prestúpením svojich povinností na fronte postavily sa proti revolúcii, stalo sa na požiadavku vojenských výborov a na rozkaz Kereaského. Bránenie rozpustených plukov je teda namerané proti Rusom, ktorí na bojišti cedia krv. Výkonný výbor upozorňuje vojakov a robotníkov, že bez dovolenia hlavného veliteľa nikto nesmie nosiť zbraň. Všetkých, čo sa previnia proti tomuto rozkazu, vyhlasuje za zradcov a nepriateľov revolúcie. Konečne výkonný výbor hovorí, že použije všetky prostriedky, aby svojmu rozkazu platnosť získal.

Súčasne dočasná vláda vydala proklamáciu, v ktorej oznamuje, že pre zbrannú demonstráciu istých vojenských oddelení v noci so 16. na 17. júla, počas ktorej viac ľudí bolo ranené, každú demonstráciu zakazuje.

Pohyb Ukrajincov za neodvislosť.

Ruská dočasná vláda o ukrajinskej otázke vyniesla uzavretie, v ktorom hovorí, že na vybudovanie záležitostí ukrajinských území postaví osobitý hlavný sekretariát. O národnostnej a politickej organizácii Ukrajiny, taktiež o riešení poľnohospodárskej otázky dočasná vláda poradí sa s rozmnoženou ukrajinskou národnou radou a spoločne vypracujú rozvrh zákona, ktorý predostú ústavodarnému shromaždeniu. Ponevác dočasná vláda behom vojny považuje za neodpuštitelné, aby jednota armády bola udržaná, preto za nedovoliteľné považuje poriadky, ktoré by mohli škodiť organizácii armády a vedeniu vojny. Ale dočasná vláda drží za možné a za potrebné, aby v riešení vojenských otázok aj Ukrajinci mali účasť. Preto ku ministrovi vojny, do generálneho štábu a ku hlavnému veliteľovi pridelia osobitých povereníkov.

Dľa chýru hlavným mestom Ukrajiny má byť Poltava, bo Kijev je veľmi porušený.

Pouličné boje v Petrohrade.

Rotterdam, 21. júla. Dľa petrohrskej súkromnej zprávy Reuterovej kancelárie 17. júla do jednej jedinej nemocnice dovezli vyše 100 ranených. Keď sa ozbrojené pluky, ktoré pod červenými zástavami a s hudbou tiahly pv uliciach, srazily s kozákmi, 5 ľudí padlo a 24 bolo ranené. «Daily News» oznamuje, že 16. júla večer, keď sa ministerská rada zaoberala s demissiou ku kadetskej strane patriacich ministrov, pred palotou ministerpredsedníctva náhle zjavil sa jedon ozbrojenými vojakmi a strojovými puškami naložený automobil. Vojaci žia-

dali, aby im ministrov vydali. Vojsaci a ozbrojení občania chceli chytiť ministra Čeretelliho a ministra poľného hospodárstva Černova aj zajali a len na reč socialistu Trockého pustili ho na slobodu. Na ministerskej rade Čeidze prízvukoval, že chýry o pouličných vzburách v cudzozemsku a na fronte vyvolajú veľmi zlý účinok. Nato vláda vydala nariadenie o demonštráciach. Dľa chýru minister Čeidze počas demonštrácií výstrelom z revolvera bol nepatrne ranený. — Dľa najnovších správ ministerpredseda dočasnej vlády knieža Lvov zažakoval a za ministra predsedu vymenoval sa minister vojny Kerenski.

CHYRNÍK.

Z biskupstva spišského. Farármi sa stali administrátori: Ján Droboth v Uloží, Jozef Tomcsa v Nižnej, Jozef Novotný v Trnovci a Ján Kecera v Podvilku. Doterajší bielopotocký duchovný Jozef Hromada poverený je s vedením valašsko-dubovskej fary. K ďalšiemu spravovaniu bielopotockej fary poslaný je tvrdošínsky kaplán Florian Fömötör. Do Erdúdky za administrátora vymenovaný je markušovský kaplán Ignác Panyák. Biacovský kaplán Ondrej Labuda narukoval k vojsku, na jeho miesto za kaplána poslaný je do Biacoviec kubašský kaplán Jozef Laurinecz. Bývalý dočasný erdúdsky administrátor Ján Málík stal sa kaplánom v Tvrdošíne. Podhradský kaplán Béla Kovács a belanský kaplán Ján Kominyák sú vzájomne preložení.

Sedmohradský biskup gróf G. Karol Majláth pomocnému fondu invalidných vojakov daroval 3000 korún.

Z prešovského gr.-kat. biskupstva. Biskup diecézanského archívára Petra Gojdicsa za kaplána vymenoval do Malého Sobinova.

Nemecko-lupčianska r.-kat. kostolná kassa v Liptove na siestu uhorskú válečnú požičku značila 6000 a na všetky doterajšie válečné požičky 22.000 korún.

Výsledok šiestej válečnej požičky vo Spiši. Vo spišskej Úverkovej Banke v Levoči značili 1,901.000 kor., v kážmarskej sporiteľni 1,201.000, v spiš.-novovesskom sporiteľnom a úvernom ústave v Novej Vsi 1,006.250, vo spiško belanskej sporiteľni 930.000, v podhradskej sporiteľni 700.000, vo spiš.-sobotskej sporiteľni 538.600, v sporiteľni 16 spišských miest v Novej Vsi 430.000, v levoč. sporiteľni 400.000, v poprad-felkanskej banke 372.000, vo felkanskej banke 308.950, v starovesskej sporiteľni 243.000, v gelnickej sporiteľni 100.000, v podolinskej sporiteľni 153.000, v starolubovenskej sporiteľni 191.800, vo spiško sobotskej kat. ľud. banke 50.550 a v lubovenskej ľudovej banke 36.000 korún.

Upisovanie válečnej požičky. Z obce Alsólopássó oznamujú, že v Úvernom Spolku, stojacom pod vedením dekana Sándorfiho, na siestu uh. válečnú požičku značili 110.000 korún, z toho cirkevné značenie obnáša 10.000 korún. Na všetky válečné požičky značili vyše polmilliona korún, z toho je cirkevného značenia 50.000 korún.

Pekný milodar Červenému Krížu. Barón Felix Gerliczy na Erzsébet-nemocnicu uh. Červeného Kríža dal 20.000 korún.

Ochrana nemluvniat a matiek. Minister vnútra Gabriel Ugron nariadením sriadil ochranu nemluvniat a matiek v celej krajine. U nás preto umiera tak mnoho malých detí, bo majú zlu opateru. Tomuto chce minister Ugron odpomôcť, ku čomu žiada aj spoluúčinkovanie spoločnosti. Prevedením vydaného nariadenia poveril cieľom ochrany nemluvniat a matiek utvorený spolok Štefania, ktorého účinkovanie bude štát mravne a hmotne podporovať. Ochrana bude v celej krajine organizovaná, ochranou poverené ženské budú na osobitých kursoch poučené o svojom povolani, v centrách budú kommissári, ktorí pozorovať budú na účinkovanie opatrovateliek. V každej stolici utvorená bude miestna organizácia, ktorej úlohou bude sprostredkovanie mravnej a hmotnej pomoci. Na čele spolku Štefania stojí minister gróf Albert Apponyi. Organizácia na vidiekoch sa už započala.

Požiare. V Pekelniku (Orava) 13. júna udrel hrom do jedného domu, od toho ohňa vyhorelo šesť gazdov. — Vo Vrbici pri Lipt. Sv. Mikuláši 17. júla vypukol oheň v jednom dome a čoskoro sa chytily plameňom aj strechy susedných domov. Len sebaobetavej práci robotníkov z blízkych fabriek Droppu a Pazeriniho, ktorí hneď pribehli na miesto nešťastia a vrbických a mikulášskych hasičov možno ďakovať, že bol oheň čoskoro lokalizovaný. Je spomenutia hodné, že práve v tento deň pred 34 rokami Vrbica a Mikuláš celkom zhorely.

V Podolinci (Spiš) na nariadenie ministra kultu a výučby 1. septembra otvorí sa štátna detská opatrovňa (óvoda).

Smrť. V Behárovciach vo Spiši 12. júna zomrel r.-kat. učiteľ Julius Urbán následkom choroby nadobudnutej na bojišti. Oplakáva ho vdova a malá sirota.

Forgáchfalva (gemerská st.).

Prosím o uverejnenie týchto riadkov: Náš milý «Kresťan» začína sa — chvála Pánu Bohu — už aj v našej farnosti rozširovať a ja silne ufam, že čím ďalej, tým vo väčšom počte budeme ho vidieť na stoloch našich horlivých rímsko-katolíckych rodín.

Dedinka naša Forgáchfalva (Lom) leží na hraniciach gemerskej, novohradskej a zvolenskej stolice vo výške vyše mora 1020 metrov. Tu na týchto vysokých vrchoch sa nám veru len zemiaky (krumple), ovos, žito a málo jačmeňa (jarcu) — môžem povedať — s ťažkou prácou urodí. Okrem obrábania málo poľa, naši ľudia dochovávajú statok, vyvážajú z árárných hôr drevo a robia v horách. Ľud náš je dľa náboženstva čisto r.-katolícky, slovenského jazyka, ale pobožný a dobrý, cirkve a vlasti svojej zo srdca oddaný.

Ťažké terajšie časy aj my veľmi cítime, bár sme od otvoreného sveta aj ďaleko na strane. Otcovia, synovia, mužovia naši tam v krvavých vojnách bojujú za našu sladkú vlasť a spolu za nás, a že jak výtečne sa

držia, o tom historia 16. honvédskeho a 25. spoločného pluku môže najlepšie rozprávať...

Začíname pomaly trávy kosiť a po terajších užitočných dažďoch máme nádej, že bárs aj menej, ako minulý rok, ale budeme mať dobrý krm, aj po roliach našich pekné úrody sa ukazujú.

Usilovní, robotní ľudia naši ťažkou prácou vyhľadávajú chlebič svoj, daj im Pane Bože náš na ich práce Tvoje hojné požehnanie! Odvrát od nás už túto strašnú vojnu, udeľ nám žiadaného pokoja a doveď našich milých šťastlivo čím skorej domov!

Na cieľ Červeného Kríža náš pán farár Ján Cservenka z offery poslal 120 a obecné predstavenstvo 68 korún. So srdečným pozdravom

Emil Jókovi,
rim.-kat. učiteľ-organista.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnatlu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným osedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Na žalúdok chorým

nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov v Jágrí (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposieme po pošte.

Varujme sa napodobenín.

Dobré nástroje k holeniu a strihaniu vlasov.

1a. Britvy zo striebornej ocele K 4, 5, 6. Zabezpečujúce nástroje ky holeniu niklované K 4, 5. «Perfekt» znám k so 6 nožmi K 16, 22. Dvojitého rezu náhradné nože tucet po kor. 5, 6. 1a. nástroj k strihaniu vlasov K 12, 15. Zámerna povolená alebo návrat peňazí. Zasielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazí. Zasiela cis. a král. dvorný zásielca **Hanns Konrad** vývozný a tovar zasielajúci dom Brúx číslo 1547 (Čechy) Hlavný cenník zdarma a franko.

Válečné náručné hodinky

presne regulované a vyprobované

Niklové alebo oceľové K 25, 30. S rádium svietiacim číselníkom K 30, 35, 40. Strieborné náručné hodinky K 50, 60. 14 kar. zlaté náručné hodinky K 130, 160. 3 rokov záruka na písme. Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámerna povolená alebo návrat peňazí.

Prvá dielňa na hodiny **Hanns Konrad** cis. a král. dvorný zásielca Brúx číslo 1546 (Čechy). Hlavný cenník zdarma a franko.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strvjom, každého druhu o'lie somleť môže na kašu a najfajnejšiu múku. Obrovskej schopnosti roboty.

Bezodkladne k lifrovaniu.
Cena K. 120.

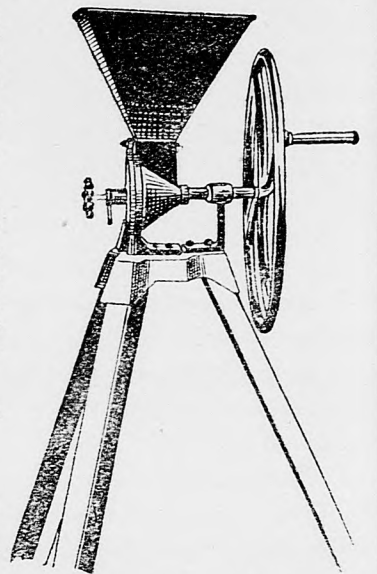
Tenistý stroj k prípraveniu na stól alebo postavec bez nôh K 90, menší k domácomu upotrebeniu K 60. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10.— K závdavok.

K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať, bo v jaseňi znovu zasekne premávka.

Výlučná adresa objednania:

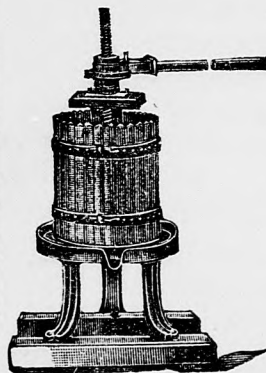
PAVEL SOHR

fabričný sklad oceľového tovaru
Somoğyszil 35.

Železničnú stanicu objednávateľa treba udat.

Josef Marosi a syn Esztergom 15.

Veľký obchodný dom železného a strojového tovaru zo svojho okladu zasiela zvalástnej jakosti rýnskeho skolia vínové preše, 120 l. prázdneho obsahu cena 150 kor. Železný stroj ku družganiu hrozien 65 kor.

Pri objednávke prosíme o 20 K. závdavok.

Veľký obrázkový cenník na žiadost posielame zdarma.

